

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ AUDİTORLAR PALATASI

Auditorlar Palatasının 2017-ci il üzrə iş planının 1.13.1-ci “Auditor xidmətinin normativ hüquqi bazasının təkmilləşdirilməsi” bəndinə əsasən görülmüş işlərə dair **H E S A B A T**

Məsul şəxslər:

Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma
idarəsinin rəisi

M.ABBASOV

Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma
idarəsinin rəis müavini

B.MƏMMƏDLİ

BAKI – 2017

**Auditorlar Palatasının 2017-ci il üzrə iş planının 1.13.1-ci “Auditor xidmətinin normativ hüquqi bazasının təkmilləşdirilməsi” bəndinə əsasən görülmüş işlərə dair
H E S A B A T**

«Auditor xidməti haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa, «Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası haqqında» Əsasnaməyə müvafiq olaraq və “Azərbaycan Respublikasında auditor xidmətinin inkişaf Konsepsiyasının (2012-2020-ci illər)” icrası ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının 2017-ci il üzrə iş planının 1.13.1-ci “Auditor xidmətinin normativ hüquqi bazasının təkmilləşdirilməsi” bəndinə, Azərbaycan Respublikasında “Auditor xidmətinin inkişaf konsepsiyası”nda (2012-2020-ci illər) həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrasının təqvim planının 7-ci “Auditdə şəffaflığın artırılması, haqsız rəqabət və korrupsiyaya qarşı mübarizə” bölməsinə, Auditorlar Palatasının 2017-ci il üzrə iş planının 1.14-cü "Auditor fəaliyyəti ilə əlaqədar proqramlar, təlimatlar, tövsiyələr və metodik göstərişlərin hazırlanması" bəndinin icrasına dair təsdiq edilmiş Plan-proqramın 2-ci "Auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar tərəfindən auditor xidmətləri dəyərinin tövsiyə olunan minimum hədlərdən aşağı qiymətə bağlanmış audit müqavilələrinin tədqiqi üzrə metodik göstərişin hazırlanması" yarım bəndinə, “Auditor xidməti sahəsində araşdırma və intizam tədbirləri sistemi”nə Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası Şurasının 2017-ci il 31 yanvar tarixli 285/3 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Auditor Xidməti Bazarında Haqsız Rəqabətin əlamətləri" ilə bağlı dəyişikliklər edilməsi barədə” Auditorlar Palatası Şurasının 2017-ci il 30 iyun tarixli 288/4 nömrəli qərarının 2-ci bəndinə Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının 2017-ci il üzrə iş planının 1.17-ci “Auditor fəaliyyətində dempinq və haqsız rəqabətə qarşı tədbirlər sisteminin işlənilməsi və tətbiqi” bəndinin icrasına dair Plan-proqramın 4-cü “Auditor xidməti bazarında haqsız rəqabətin əlamətlərinin hazırlanması” bəndinə əsasən 2017-ci il ərzində iki istiqamətdə aşağıdakı işlər görülmüşdür:

Birinci istiqamət Auditorlar Palatası tərəfindən qəbul edilmiş normativ xarakterli sənədlərin, ikinci istiqamət mövcud normativ hüquqi aktlara dəyişikliklər edilməsi barədə təkliflərin hazırlanması və qəbulu.

I. Auditorlar Palatası tərəfindən qəbul edilmiş normativ sənədlər

1. «Auditor xidməti haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa, «Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası haqqında» Əsasnaməyə müvafiq olaraq və “Azərbaycan Respublikasında auditor xidmətinin inkişaf Konsepsiyası”nın (2012-2020-ci illər) VII "Auditdə şəffaflığın artırılması, haqsız rəqabət və korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə" bölməsinin 7-ci

“Ədalətli rəqabətin təmin edilməsi və inhisarçılığa yol verilməməsi sahəsində tədbirlərin həyata keçirilməsi”, 8-ci “Auditor xidmətində maraqların toqquşmasının qarşısının alınması və mövcud olan haqsız rəqabət hallarının aradan qaldırılmasına dair tədbirlərin işlənilib hazırlanması və həyata keçirilməsi”, Auditorlar Palatasının 2017-ci il üzrə iş planının 1.21-ci “Azərbaycan Respublikasının ərazisində göstərilən auditor xidmətlərinin dəyərinin tövsiyə olunan minimum hədlərinin təkmilləşdirilməsi” bəndlərinin icrası ilə əlaqədar olaraq, habelə auditorların müraciətlərini və Auditorlar Palatası sədrinin yanında keçirilmiş “dəyirmi masa” iclasının 2017-ci il 21 fevral tarixli iclasında (21 fevral 2017-ci il, protokol № 02) irəli sürülmüş təklifləri, mütərəqqi dünya audit təcrübəsini nəzərə almaqla, auditor xidmətinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, korrupsiyaya şərait yaradan hallara qarşı qabaqlayıcı tədbirlərin görülməsi, xidmət bazarında haqsız rəqabətə yol verilməməsi və sifarişçi təsərrüfat subyektlərində auditor xidmətlərinin dəyəri barədə obyektiv fikrin formalaşdırılması məqsədilə “Azərbaycan Respublikasının ərazisində göstərilən auditor xidmətlərinin dəyərinin tövsiyə olunan minimum hədləri” yenidən işlənilib hazırlanmış və Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası Şurasının 2017-ci il 31 mart tarixli 286/2 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir (bax: cədvəl və əlavə olunmuş material).

2. “Azərbaycan Respublikasında auditor xidmətinin inkişaf konsepsiyasında (2012-2020-ci illər)” həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrasının təqvim planının 7-ci “Auditdə şəffaflığın artırılması, haqsız rəqabət və korrupsiyaya qarşı mübarizə” bölməsinə, Auditorlar Palatasının 2017-ci il üzrə iş planının 1.14-cü “Auditor fəaliyyəti ilə əlaqədar proqramlar, təlimatlar, tövsiyələr və metodik göstərişlərin hazırlanması” bəndinin icrasına dair təsdiq edilmiş Plan-proqramın 2-ci “Auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar tərəfindən auditor xidmətləri dəyərinin tövsiyə olunan minimum hədlərdən aşağı qiymətə bağlanmış audit müqavilələrinin tədqiqi üzrə metodik göstərişin hazırlanması” yarım bəndinə müvafiq olaraq “Auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar tərəfindən auditor xidmətlərinin dəyərinin tövsiyə olunan minimum hədlərindən aşağı qiymətə bağlanmış audit müqavilələrinin tədqiqi üzrə metodik göstəriş” tərtib edilmiş və Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası Şurasının 2017-ci il 25 avqust tarixli 289/2 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir (bax: cədvəl və əlavə olunmuş material).

3. “Auditor xidməti sahəsində araşdırma və intizam tədbirləri sistemi”nə Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası Şurasının 2017-ci il 31 yanvar tarixli 285/3 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Auditor Xidməti Bazarında Haqsız Rəqabətin əlamətləri” ilə bağlı dəyişikliklər edilməsi barədə” Auditorlar Palatası Şurasının 2017-ci il 30 iyun tarixli 288/4 nömrəli qərarının 2-ci bəndinə əsasən Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinin rəisi Maarif Abbasov və Qanunvericilik və hüquqi məsələlər üzrə komitənin sədri Elnur İbrahimov tərəfindən təkliflər layihəsi hazırlanmış və 2017-ci il 20 iyul tarixli məktubla Palata sədrinə təqdim edilmişdir. Təkliflər layihəsi Auditorlar Palatası Şurasının 2017-ci il 25 avqust tarixli iclasında müzakirə edilmiş və

Şuranın 289/5 nömrəli qərarı ilə “Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının Şurası haqqında” Əsasnaməyə dəyişikliklər edilməsi barədə hazırlanmış təkliflər məqsədemüvafiq hesab edilmişdir (bax: cədvəl və əlavə olunmuş material).

4. Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının 2017-ci il üzrə iş planının 1.17-ci “Auditor fəaliyyətində dempinq və haqsız rəqabətə qarşı tədbirlər sisteminin işlənilib hazırlanması və tətbiqi” bəndinin icrasına dair Plan-proqramın 4-cü “Auditor xidməti bazarında haqsız rəqabətin əlamətlərinin hazırlanması” bəndinə əsasən Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsi və Sədrin elmi-metodik məsələlər üzrə müşaviri Nəcəf Talibov tərəfindən hazırlanmış “Auditor Xidməti Bazarında Haqsız Rəqabətin Əlamətləri” Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası Şurasının 2017-ci il 31 yanvar tarixli 285/5 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir (bax: cədvəl və əlavə olunmuş material).

II. Normativ hüquqi aktlara dəyişikliklər edilməsi barədə təkliflər

1. Auditorlar Palatasının 2017-ci il üzrə iş planının 1.13.1-ci “Auditor xidmətinin normativ hüquqi bazasının təkmilləşdirilməsi” bəndinə əsasən Azərbaycan Respublikasının “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Konstitusiyaya Qanununa uyğun olaraq normativ hüquqi aktların layihələri hazırlanmış, habelə həmin layihələrin hüquqi əsaslandırılması, hüquqi ekspertizası aparılmaqla layihələr 2017-ci il 22 noyabr tarixində Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə göndərilmişdir. Həmin layihələr Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 29 noyabr tarixli 17/5412-18/14 nömrəli məktubu ilə Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə göndərilmişdir (bax: cədvəl və əlavə olunmuş material).

2. Azərbaycan Respublikasının Baş naziri cənab Artur Rasi-zadə tərəfindən imzalanmış 12 oktyabr 2017-ci il tarixli 676s nömrəli sərəncam Palata sədrinin 2017-ci il 18 oktyabr tarixli dərkənar-göstərişinə əsasən Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Sərəncamın 2-ci hissəsinə əsasən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 10 oktyabr tarixli 1627 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin iş qaydası”nın 2.3-cü bəndinə uyğun olaraq Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsi tərəfindən Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il üçün iş planına dair təkliflər hazırlanmış və 31.10.2017-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə göndərilməsi təmin edilmişdir (bax: cədvəl və əlavə olunmuş material).

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetindən daxil olmuş 31 oktyabr 2017-ci il tarixli 14/4-212 №-li və Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyindən daxil olmuş 11 oktyabr 2017-ci il tarixli İN-X/O-12443/2017 və İN-X/O-12444/2017 nömrəli məktublarda göstərilən Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 2 noyabr tarixli 432 nömrəli

Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Tənzimləyici təsirin təhlili Qaydası"nın müvafiq bəndlərinə uyğun olaraq verilmiş təkliflər (bax: cədvəl və əlavə olunmuş material):

"Dövlət orqan və təşkilatları tərəfindən fəaliyyət istiqamətlərinə, vəzifələrinə uyğun olaraq, lisenziya və icazə müəyyən edən qanunlarda, habelə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlı digər qanunvericilik aktlarında sahibkarlıq fəaliyyətinin əsassız ağırlaşdırılmasına səbəb olan müddəalar (normativ hüquqi aktların adları və onlarda sahibkarlıq fəaliyyətinin əsassız ağırlaşdırılmasına səbəb olan struktur elementlər konkret göstərilməklə) ilə bağlı təkliflərin cari ildə mümkün ən qısa müddətdə, növbəti illərdə isə Qaydanın 3.5.2-ci və 3.5.3-cü yarımbəndlərində nəzərdə tutulmuş qaydada İqtisadiyyat Nazirliyinə təqdim olunması" bəndi ilə əlaqədar:

Bu bəndlə əlaqədar "Auditor xidməti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa aşağıdakı dəyişikliklərin edilməsi təklif edilmişdir:

a) "Auditor xidməti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa məcburi audit subyektlərinin adlarının daxil edilməsi.

Hazırda təsərrüfat subyektlərinin maliyyə hesabatlarının auditor tərəfindən yoxlanılması ayrı-ayrı normativ aktlarla (Mülki Məcəllə, "Banklar haqqında", "Sığorta fəaliyyəti haqqında", "Mühasibat uçotu haqqında", "İnvestisiya fondları haqqında", "Maliyyə-sənaye qrupları haqqında" və digər) müəyyən edilmişdir. Məcburi audit subyektlərinin bir qanunla -"Auditor xidməti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanunu ilə müəyyən edilməsi bu sahədə şəffaflığın təmin edilməsinə imkan yaradar.

b) 50000 (əlli min) manatdan az dövriyyəsi (gəlirləri və ya xərcləri) olan subyektlərin məcburi auditdən azad edilməsi.

Əksər subyektlər məhz öz təşkilati-hüquqi formalarına görə məcburi auditdən keçməlidirlər. Az dövriyyəyə malik təsərrüfat subyektlərinin məcburi auditdən azad olunması məqsədə müvafiqdir.

c) Azərbaycan Respublikasında sərbəst auditor hüququnu əldə etmək üçün ixtisas tələblərinin təkmilləşdirilməsi.

Hazırda sərbəst auditor hüququnu əldə etmək üçün mühasibat uçotu, maliyyə, iqtisadçı və hüquqşünas ixtisasları üzrə ali təhsilə malik olmaq tələb olunur. Beynəlxalq tələblərdə və qabaqcıl xarici təcrübədə qeyri ixtisas sahiblərinə, maliyyə-mühasibat sahələrində daha böyük iş təcrübəsinə malik olan şəxslərə də audit aparmaq hüququ verilə bilər.

d) "Auditor xidməti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa əsasən (Maddə 20. Auditor təşkilatlarının yoxlanılması) Auditorlar Palatası auditor təşkilatlarının maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinin bu Qanunun müddəalarına uyğunluğunu yoxlayır və onların işinə nəzarət edir. Auditorların sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər olmasını nəzərə alaraq,

onların maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinin yoxlanılmasını auditorların apardıqları auditin keyfiyyətinə nəzarətlə əvəz edilməsi məqsədemüvafiqdir.

Sıra Nəsi	Auditorlar Palatası tərəfindən qəbul edilmiş normativ sənədlər	Sıra Nəsi	Normativ hüquqi aktlara dəyişikliklər edilməsi barədə təkliflər
1	Azərbaycan Respublikasının ərazisində göstərilən auditor xidmətlərinin dəyərinin tövsiyə olunan minimum hədləri	1	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 10 oktyabr tarixli 1627 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin iş qaydası"nın 2.3-cü bəndinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il üçün iş planına Auditorlar Palatası tərəfindən verilmiş təkliflər
2	"Auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar tərəfindən auditor xidmətlərinin dəyərinin tövsiyə olunan minimum hədlərindən aşağı qiymətə bağlanmış audit müqavilələrinin tədqiqi üzrə metodik göstəriş"	2	"Auditor xidməti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi, "Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası haqqında Əsasnamə"yə dəyişiklik edilməsi barədə Fərman layihəsi və "Auditor xidmətinin iqtisadi əsaslarının gücləndirilməsi və Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının əməkdaşlarının maddi və sosial təminatları ilə bağlı Qayda"nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərar layihəsi
3	Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının Şurası haqqında Əsasnaməyə dəyişikliklər edilməsi	3	Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 2 noyabr tarixli 432 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Tənzimləyici təsirin təhlili Qaydası"nın müvafiq bəndlərinə uyğun olaraq verilmiş təkliflər
4	Auditor Xidməti Bazarında Haqsız Rəqabətin Əlamətləri		

Auditor hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinin rəisi

Maarif ABBASOV

Auditor hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinin rəis müavini

Bəhruzə MƏMMƏDLİ